

5 КЛАС

Лексикологія

Варіант 1

У завданнях 1 – 14 потрібно вибрати одну правильну відповідь

1. Укажіть групу слів, що становлять основу лексики української мови.

- А неологізми
- Б запозичені
- В історизми
- Г загальновживані

2. Оберіть групу слів, які вживають тільки жителі певної місцевості.

- А професійні
- Б неологізми
- В діалектні
- Г запозичені

3. Оберіть рядок, у якому всі слова належать до офіційно-ділової лексики.

- А інструкція, заява, розписка
- Б протокол, звіт, діаметр
- В договір, приватизація, наказ
- Г процесор, кодекс, поліс

4. З'ясуйте, у якому рядку всі слова є історизмами.

- А життя, князь, піїт
- Б гетьман, отаман, хорунжий
- В комір, суддя, бунчук
- Г ткач, лицар, десниця

5. Укажіть речення, у якому є діалектизми.

- А Дощ пройшов шовковою ходою і лишив на місці краплі сліз.
- Б Десь курився синій димок до ватри.
- В Тіні від дерев покоротшали – полудень.
- Г Я саяв, і вони посміхались мені з розумним смутком.

6. Віднайдіть рядок зі словами-термінами.

- А координація, синтаксис, бароко
- Б кенгуру, біологія, катет
- В істина, лінгвістика, синус
- Г гіпербола, пісняр, легенда

7. З'ясуйте, у якому рядку всі слова є запозиченими.

- А стельмах, швець, тесля
- Б магістраль, футбол, акція
- В драма, роман, легенда
- Г бузок, фіалка, настурція

8. Позначте пару слів, що є антонімами.

- А велетень, карлик
- Б велетень, гігант
- В мужній, сміливий
- Г велетень, силач

9. Позначте рядок, у якому словосполучення є омонімами.

- А крило літака – крило лелеки
Б радісний погляд – сумний настрій
В палаючий степ – палаюче сонце
Г моторний хлопець – моторний цех

10. Позначте рядок, у якому всі слова є багатозначними.

- А абрикос, балет, голос
Б азбука, бігти, говорити
В голова, дружина, міст
Г артист, кипіти, важкий

11. Віднайдіть рядок, у якому всі виділені слова у словосполученнях вживаються в прямому значенні.

- А *солодкий* сон, *солодка* пісня
Б *черствий* хліб, *черства* душа
В *золотий* годинник, *золоте* серце
Г *медовий* напій, *медова* пахлава

12. Укажіть рядок із синонімічними парами слів.

- А м'яко – твердо, радість – смуток
Б верхівка – маківка, гречний – чемний
В літо – осінь, теплий – холодний
Г зимовий – весняний, привітний – працелюбний

13. Оберіть рядок, в якому допущено лексичну помилку.

- А блінчики з капустою
Б вірно кохати
В завдати шкоди
Г перелік запитань

14. Укажіть рядок із антонімічними парами слів.

- А сміятися – реготати, холодно – жарко
Б стояти – йти, думати – рахувати
В високий – низький, рано – пізно
Г швидко – довго, смачний – гіркий

У завданнях 15 – 16 потрібно встановити відповідність

15. Установіть відповідність між словом та його лексичним значенням.

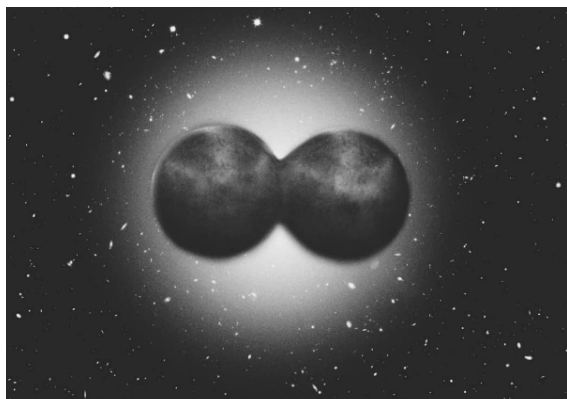
Слово		Лексичне значення	
1	брунька	А	напис, стовп, стрілка, що допомагає визначити напрямок куди-небудь
2	гостинець	Б	виражена у грошах ціна чого-небудь
3	дороговказ	В	великий битий шлях; шосе, велика дорога
4	вартість	Г	ще не розвинений пагін рослини, зачаток квітки або стебла з листям
		Д	грунт над верхнім шаром землі

16. Установіть відповідність між словом та його лексичним значенням.

Слово		Лексичне значення	
1	гармидер	А	старовинний верхній чоловічий одяг

2	двійник	Б	виріб, виплетений із лози, який використовують у побуті
3	жупан	В	безладний галас, метушня
4	кошик	Г	річ, що має високу вартість, цінність
		Д	особа, що має цілковиту зовнішню схожість з іншою

17. Уважно прочитайте наведений нижче текст і виконайте завдання 1, 2, 3 до нього.
Цікаво про космос!

1. Якщо два шматки одного типу металу доторкнуться в космосі, вони склеються. 2. Цей дивовижний ефект називають холодним зварюванням, тому що атоми окремих шматочків металу не можуть знати, що вони різні, і через це з'єднуються.

3. На Землі цього не відбудеться, оскільки повітря й вода розділяють шматки металу. 4. Цей ефект має велике значення для створення космічних кораблів та майбутнього будівництва металевих конструкцій у вакуумі.

Джерело: <https://futurenow.com.ua/tsikavi-fakty-pro-kosmos-12-rechej-v-yaki-vazhko-poviryty/>

1. Визначте (за поданою характеристикою), пряме чи переносне значення має слово **вакуум** (відповідь упишіть з малої літери в називному відмінку).

Вакуум – це відсутність, недостача чого-небудь; порожнеча.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2. Слово **вакуум** має декілька значень. Віднайдіть відповідну назву для кожного із значень.

Значення		Назва	
1	Відсутність інформації	А	Технічний вакуум
2	Простір повністю позбавлений маси	Б	Фізичний вакуум
3	Стан газу з низьким тиском	В	Інформаційний вакуум

3. Укажіть речення, яке передбачає суттєве значення використання вакууму.

№	
---	--

Варіант 2

У завданнях 1 – 14 потрібно вибрати одну правильну відповідь

1. Укажіть групу слів, що ввійшли в нашу мову з інших мов.

А історизми

Б загальноновживані
В неологізми
Г запозичені

2. Оберіть групу слів, які вживають тільки працівники певної сфери діяльності.

А запозичені
Б діалектні
В професійні
Г неологізми

3. Оберіть рядок, у якому всі слова належать до офіційно-ділової лексики.

А покликання, вакансія, південь
Б стиль, текст, стіл
В циркуляр, документ, адміністрація
Г берег, поріг, синок

4. З'ясуйте, у якому рядку всі слова є історизмами.

А князь, бояри, гайдамаки
Б седмиця, собор, повітря
В лада, воєвода, перст
Г жупан, часопис, рать

5. Укажіть речення, у якому є діалектизми.

А Я сумую, мила, за тобою.
Б Отож-бо ти файно наговорив.
В Тут стояла Січ, тут димилися козацькі курені.
Г У дощову днину хмари звисають сивими пасмами.

6. Віднайдіть рядок зі словами-термінами.

А репортаж, інтерв'ю, стаття
Б крейда, зошит, сонце,
В шитво, спеціаліст, вишиванка
Г допомога, мова, літера

7. З'ясуйте, у якому рядку всі слова є запозиченими.

А діалектика, синод, брат
Б митрополит, мати, вівця
В перепел, терен, дощ
Г журнал, телефон, кава

8. Позначте пару слів, що є антонімами.

А угору, догори
Б ранній, пізній
В руки, ноги
Г дбати, мати

9. Позначте рядок, у якому словосполучення є омонімами.

А широка дорога – широке поле
Б темна ніч – ясний день
В красива жінка – красива картина
Г хвіст у собаки – хвіст пилу

10. Позначте рядок, у якому всі вказані слова є багатозначними.

А білет, запрягати, будинок
 Б місяць, мама, абажур
 В лінія, трагедія, гора
 Г поле, брати, суфікс

11. Віднайдіть рядок, у якому всі виділені слова у словосполученнях вживаються в прямому значенні.

А *срібна* ложка, *срібний* перстень
 Б *сумні* дерева, *сумна* дівчинка
 В *тепла* зустріч, *тепла* ковдра
 Г *пшеничне* поле, *пшеничне* волосся

12. Укажіть рядок із синонімічними парами слів.

А трудитися – відпочивати, думати – читати
 Б брести – іти, холодний – морозний
 В разом – окремо, швидкий – бистрий
 Г видимий – зримий, чистий – малий

13. Оберіть рядок, у якому допущено лексичну помилку.

А екзаменаційний білет
 Б впадати у вічі
 В відвідувати лікаря
 Г мебельна фабрика

14. Укажіть рядок з антонімічними парами слів.

А ніч – день, широкий – вузький
 Б багатий – убогий, мудрий – розумний
 В печальний – сумний, веселий – сумний
 Г чистий – брудний, глибока – бездонна

У завданнях 15 – 16 потрібно встановити відповідність

15. Установіть відповідність між словом та його лексичним значенням.

Слово		Лексичне значення	
1	книга	А	почуття задоволення, приємність
2	радість	Б	велика площа землі, заросла деревами й кущами
3	ліс	В	будівля, призначена для житла
4	олівець	Г	друкована праця у вигляді зшитих оправлених аркушів паперу з якимсь текстом
		Д	тоненька паличка графіту в дерев'яній оправі, якою пишуть

16. Установіть відповідність між словом та його лексичним значенням.

Слово		Лексичне значення	
1	айсберг	А	висока вузька споруда
2	галопа	Б	березовий гай
3	вежа	В	пливуча льодова гора, що відколюється від материкового льодовика
4	березняк	Г	швидкий біг коня навскач
		Д	тонкий металевий стрижень із гострим кінцем

17. Уважно прочитайте наведений нижче текст і виконайте завдання 1, 2, 3 до нього.

Цікаво про сонячну енергію!

1. Від сонця на Землю потрапляє щогодини більше енергії, ніж планета споживає за рік. 2. За останні 15 років використання сонячної енергії зростає зі швидкістю 20 відсотків щороку. 3. Згідно з даними *Yale Environment 360*, світ додав на 30 відсотків більше потужності сонячної енергії у 2017 році (тобто було вироблено 98,9 гігават сонячної енергії).

4. Незважаючи на, здавалося б, велику кількість енергії, вона становить лише 0,7 відсотка щорічного споживання електроенергії у світі.

Джерело: <https://futurenow.com.ua/tsikavi-fakty-pro-kosmos-12-rechej-v-yaki-vazhko-poviryty/>

1. **Визначте (за поданою характеристикою), фізичне чи філософське значення має слово *енергія* (відповідь упишіть з малої літери в називному відмінку).**

Енергія – це сукупність коливань (електричних, електромагнітних, теплових), які перетворюються у світло, тепло, електрику або використовуються як рушійна сила машин, механізмів.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2. **Слово *енергія* має декілька видів. Віднайдіть відповідний вид для кожного зі значень.**

Значення		Вид	
1	Енергія, зосереджена у природних ресурсах (наприклад, вугілля, сира нафта, сонячне світло, уран), яку не піддавали ніяким штучним змінам чи перетворенням	А	Сонячна
2	Енергія руху атомів, молекул або інших частинок, з яких складається тіло	Б	Первинна
3	Енергія, отримана у вигляді тепла та світла. Ця енергія значною мірою керує кліматом і погодою, та є основою життя	В	Теплова

3. Укажіть речення, які можуть стати мотивацією для людства щодо використання більшої кількості сонячної енергії в житті (більше однієї відповіді).

№				
---	--	--	--	--

Лексикологія

Тип завдання	Із вибором однієї правильної відповіді														На встановленні відповідності		Компетентнісне
№	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Варіант 1	Г	В	А	Б	Б	А	Б	А	Г	В	Г	Б	А	В	1-Г 2-В 3-А 4-Б	1-В 2-Д 3-А 4-Б	1.переносне 2. 1-В 2-Б 3-А 3. №4
Варіант 2	Г	В	В	А	Б	А	Г	Б	Г	В	А	Б	Г	А	1-Г 2-А 3-Б 4-Д	1-В 2-Г 3-А 4-Б	1.фізичне 2. 1-Б 2-В 3-А 3. №№1, 4